

INFOs redaktion:**Ansvarshavende redaktør:****Chief Internal Auditor, Ane Marie Christensen**

☎ 33 33 10 75

E-mail: ane.marie.christensen@nordea.com

Nordea

Øvrig redaktion:**Revisor Louise Brouer**

☎ 33 33 57 27

E-mail: l.brouer@nordea.com

Nordea

Revisor Bente Hallberg

☎ 33 75 64 08

E-mail: beh@post.dk

Post Danmark

Revisor Kåre Hove Kristensen

☎ 33 44 55 75

E-mail: krkr@danskebank.dk

Danske Bank

Intern revisor Louise Claudi Nørregaard

☎ 33 42 17 80

E-mail: lcw@nykredit.dk

Nykredit

Revisor Pui Fong Yau

☎ 44 42 11 49

E-mail: pfy@novonordisk.com

Novo Nordisk

Synspunkter, der kommer til udtryk i medlemsbladet, behøver ikke nødvendigvis at svare til bestyrelsens opfattelse eller være udtryk for foreningens officielle standpunkt.

Illustration©MadsBerg2000

Indhold:

Leder	2
Nyt fra bestyrelsen	2
Redaktøren	3
Nye medlemmer.....	3
Kursuskalender	4
Månedsmøder i IIA	4
Anmeldelse af foreningens kurser	6
ERFA-grupper	6
Information fra IIA i Orlando	7
Nye IIA standarder gældende fra 1.1.2002...	7
Beredskab mod terror virksomhed	9
Den nye Årsregnskabslov	11
Renovating the Audit Report	18
Bagsmækken.....	20
Indeks over artikler m.v., der er bragt i IIA- INFO, nr. 1 - 19	23

Illustration©MadsBerg2000

Redaktionens adresse**IIA INFO**

c/o Post Danmark

Vester Farimagsgade 31

1606 København V

Lederv/ **Søren Kongsbo**

På en nylig afholdt konference var temaet intern revisions fremtidige rolle i virksomheden eller hvor bevæger intern revision sig hen ?

Der kom flere bud her på.

Forinden spørgsmålet besvares, er det nærliggende at spørge: Hvor er intern revision nu? Og er der i det hele taget en fællesnævner for de opgaver intern revision varetager ?

Beskæftiger intern revision sig udelukkende med den lovpligtige revision eller er den interne revision blevet en del af virksomhedens risikostyringsfunktion? Såfremt der kan svares ja hertil, er det min opfattelse, at intern revision bør overveje at bevæge sig.

Det er her vigtigt at slå fast, at intern revision ikke skal lade sig bevæge, men have et klart sigte med i hvilken retning det skal gå.

Hertil er der flere grunde.

Ved udelukkende at vælge en snæver opgaveportefølje vil den værditilvækst, intern revision giver til virksomheden, være begrænset i forhold til den situation, hvor intern revision opererer i et større og bredere felt.

Bevæger man sig ind og ser på hvad der er skrevet i diverse rapporter og vejledninger om intern revisions opgaver, er det ganske oplagt, at intern revision gives en række muligheder til gavn for virksomheden. Opgaver, som naturligvis kun kan løses professionelt ved at være i besiddelse af de nødvendige kompetencer. Både i EU GREEN PAPER, POSITION PAPER fra ECIIA, FSR vejledning 20 samt rapporten fra Basel komiteen kan der hentes megen inspiration om intern revisions opgaver.

Lægger vi hertil IIA inc's definition på intern revision gældende fra 1. januar 2002, hvor et af nøglebegreberne er add value, er der tale om en bred vifte af opgaver, der kan løses af intern revision. Eksempelvis kan nævnes:

- Undersøgelse af effektiviteten af virksomhedens ledelsesinformationssystem.
- Undersøgelse af forretningsmæssige risici.
- Bidrage til pålidelig Corporate Governance.
- Deltagelse i revision af årsregnskabet.

- Særlige undersøgelser af driftens lønsomhed og effektivitet.
- Vurdere tilstrækkelighed og effektivitet af de interne kontrolsystemer.
- Forebyggelse og undersøgelse af bedragerier.
- Afgivelse af særlige erklæringer med henblik på at sikre et højt kvalitetsniveau i den information virksomheden giver til omverdenen.

Der er næppe tvivl om, at intern revision bør påtage sig en række af ovennævnte aktiviteter for at være en tilstrækkelig værdiskabende bidragsyder i virksomheden. Og hvem er i stand til at gøre det mere upartisk inden for virksomheden end intern revision ?

På denne måde vil intern revision også være i stand til at sikre en større tryghed for virksomhedens bestyrelse og direktion.

Omvendt er det nødvendigt at erkende, at for at løfte disse opgaver må intern revision ikke råde blot over medarbejdere med en traditionel revisoruddannelse, men tillige råde over ekspertise indenfor økonomi, matematik, datalogi gerne kombineret med medarbejdere med erfaring indenfor virksomheden.

Omvendt er det min opfattelse, at såfremt intern revision ikke påtager sig de opgaver, der er nævnt eksempler på, vil det være til skade for både virksomheden og intern revision. Virksomheden vil gå glip af værditilvækst og intern revision vil let kunne havne i et felt, der er så inferiørt, at det vil være svært at argumentere for en fortsat eksistens.

Derfor til de interne revisioner, der ikke allerede er i gang med den brede vifte af opgaver: Gå i gang og overbevis direktion og bestyrelse om nødvendigheden heraf.

Til de medlemmer, der allerede er i gang eller har lyst til at komme i gang, står foreningen gerne til rådighed for etablering af erfagrupper m.m.

Illustration©MadsBerg2000

Nyt fra bestyrelsen

Bestyrelsen inviterer den 3. januar 2002 kl. 15.00 til nytårsmøde med emnet: "Corporate Governance" med undertitlen "Intern Revisions rolle/udfordringer?".

Diskussionen om Corporate Governance i Danmark er forholdsvis ny, og Danmark er et af de få lande i verden, der ikke har en "Code of Best Practice" for god Corporate Governance. Den 1. maj 1999 udkom debatoplægget "Aktivt Ejerskab", der var udarbejdet af et tværministerielt udvalg bestående af repræsentanter fra Erhvervsministeriet, Finansministeriet, Skatteministeriet og Økonomiministeriet. Dette debatoplæg resulterede bl.a. i, at regeringen i .dk21 satte fokus på bestyrelseskulturen i Danmark. I .dk21 er baggrunden for projektet "Bestyrelseskulturen i Danmark" beskrevet således: "Med en hårdere global konkurrence og en mere turbulent omverden er det vigtigt, at virksomhederne har stærk fokus på deres strategiske planlægning. Det er i høj grad et bestyrelsesanliggende".

At kunne sammensætte en bestyrelse, der kan klare fremtidens krav til kontinuerlig omstilling og strategisk ledelse, bliver en af de største udfordringer i fremtidens Corporate Governance debat.

Fire af dansk erhvervslivs absolutte sværvægttere blev i samarbejde med Erhvervs- og Selskabsstyrelsen udpeget til at udvikle et nyt sæt spilleregler for "god bestyrelsesskik" i danske virksomheder. Projektet afslutter sit arbejde medio december 2001.

Bestyrelsen har fået følgende eksperter på området til at belyse emnet: Statsaut. revisor Jørgen Valter Hansen, Ernst & Young og koncernchef Lars Nørby Johansen, Group 4 Falk.

Mødet bliver holdt i Ingeniørforeningens Mødecenter, Kalvebod Brygge 31 - 33.

Illustration©MadsBerg2000

Redaktøren

Redaktionen har siden sidste nummer af INFO måttet sige farvel til Tina Mollerup Laigaard der har været med lige siden bladets start. Tina har imidlertid fået nyt job som sekretariatschef i REVIFORA og har hermed ønsket at udtræde af redaktionen.

Tina er en virkelig kapacitet inden for intern revision, og vi vil komme til at savne hendes kompetente bidrag til arbejdet. Vi ønsker hermed Tina held og lykke i det nye job, og vi siger tak for indsatsen. Vi vil derfor gerne have lov til at gentage opfordringen fra tidligere til de, der måtte have mod på at komme med i redaktionsarbejdet. De er meget velkomne til at henvende sig. Der er hele tiden brug for nye impulser og en ekstra indsats.

Illustration©MadsBerg2000

Nye medlemmer

INFO byder velkommen til:

Revisionschef Vibeke Aggerholm
Q8

Senior Manager Casper Møller
Ernst & Young

Fagrevisionschef Anette K. Laursen
Nordea

Ledende revisor Louise Brouer
Nordea

Intern revisionschef Claus Pommer
Skandia

Aktivitetsskalender

I den kommende periode er der planlagt følgende aktiviteter:

3. januar 2002: månedsmøde

Emne:

Corporate Governance

Intern Revisions rolle / udfordringer

Emnet vil blive belyst af følgende eksperter på området:

Jørgen Valter Hansen, statsautoriseret revisor og partner i Ernst & Young og

Lars Nørby Johansen, koncernchef i Group 4 Falck samt formandsskabet for projekt "Bestyrelseskulturen i Danmark".

6. marts 2002: månedsmøde

11. juni 2002: årsmøde

Foreningen sender indbydelser ud ca. 2 - 3 uger før møderne afholdes.

Tilmelding til månedsmøder skal foretages til:

Bente Christensen, Post Danmark, Intern Revision,

☎ 3375 6402 eller

FAX nr. 3332 9010 eller

E-mail: bcc@post.dk

senest mandagen før afholdelse af månedsmødet.

CIA eksamen 2002

Der afholdes CIA eksamen i foråret 2002 på følgende datoer:

Part 1 og 2 : 15. maj 2002

Part 3 og 4 : 16. maj 2002

Sidste frist for tilmelding til CIA eksamen er

31. marts 2002.

Henvendelse angående CIA-eksamen samt forberedelse hertil kan rettes til Tage Rasmussen.

Der kan søges yderligere oplysninger på IIA's hjemmeside www.iaa.dk

Kursuskalender

NYT Kursussted:

Kobæk Strand Conferencecenter

Foreningens kurser er flyttet til Vest Sjælland, **Kobæk Strand Conferencecenter** ved Skælskør, der er et professionelt kursussted med en afslappet og venlig atmosfære. Kursusstedet er placeret tæt ved Skælskør og tæt ved stranden. Stedet ligger godt én times kørsel fra København og kun et kort stykke fra Storebæltsbroen. Alligevel så langt fra den daglige arbejdsplads, at kursisterne uforstyrret kan koncentrere sig om kursusaktiviteten.

<u>Kursusnavn</u>	<u>Tidspunkt</u>
Intern revision 1	26. – 27. sept. 2002
Intern revision 2	31. okt – 1. nov. 2002
IT-revision 1	14. – 15. marts 2002
IT-revision 2	2. – 3. maj 2002
IT-revision 3	30. – 31. maj 2002
Måling og styring	4. – 5. april 2002
Statistisk revision	Forår 2003
Operationel revision	11. – 12. april 2002
Præsentationsteknik	Kontakt Tage Rasmussen
Målrrettede kurser	Efter aftale m. Tage Rasmussen

Tilmelding kan foretages på skemaet i kursuskatalogets sidste side eller via foreningens hjemmeside: www.iaa.dk

Månedsmøder i IIA

Den 12. september 2001 afholdt IIA månedsmøde på Hotel Imperial. Emnet, som var "Kommunikation: Udfordringer og muligheder", blev præsenteret af BDO Professor Per Nikolaj Bukh fra Handelshøjskolen i Århus.

Præsentationen tog udgangspunkt i en omtale af et forholdsvist nyt arbejdsområde: Investor relations og to meget aktuelle sager fra avisernes spalter: "Kartelsagen" (Mærsk/SAS) og "Sikkerhedssagen" (SAS).

Cand. Oecon., Ph.d. Per Nikolaj Bukh.

Kravene til virksomhederne vedrørende information til omverdenen strækker sig i dag langt ud over offentliggørelse af regnskabsinformation. Eksempler herpå er bl.a. grønne regnskaber, videnregnskaber, sociale regnskaber og etiske regnskaber. Endvidere er der stor fokus på hvilke holdninger virksomhederne repræsenterer i såvel ord som handlinger.

De to sager blev brugt som eksempler på handlinger/information, som gav anledning til massiv negativ omtale og tilsvarende "badwill" hos interessenterne i bred forstand.

Emnet er særdeles aktuelt og gennemgangen var da også både spændende og tankevækkende. Ikke mindst spørgsmålet om intern revisors rolle i forbindelse med afgivelse af information, der ikke er direkte regnskabsrelateret, lagde op til en diskussion af intern revisions rolle i fremtiden. Der blev undervejs stillet mange spørgsmål og kommenteret ivrigt fra tilhørerne.

Månedsmødet den 25. oktober 2001 blev afholdt i Ingeniørforeningens Mødecenter. Emnet, som var "Assurance Services i fremtiden", blev præsenteret af Jørgen Torp, partner i PricewaterhouseCoopers.

Jørgen Torp, partner i PricewaterhouseCoopers og formand for Foreningen af statsautoriserede revisorer's Informatikudvalg.

Anmeldelse af foreningens kurser

Anmeldelse af IIA grundkursus i intern revision, modul 2

Af Søren Kristensen, Post Danmark, Intern Revision

Jeg deltog i ovennævnte kursus, der blev afholdt på Ebeltoft Parkhotel 4.-5. oktober 2001. Kurset udgør sammen med modul 1, der blev anmeldt af Dennis H. Hansen i Info nr. 18, august 2001, en præsentation af Intern Revision.

Modul 2 behandler nogle udvalgte revisionsområder af relevans for intern revisor. Dette gælder forvaltningsrevision, revision i finansielle institutioner, kvalitetssikring og kvalitetsstyring i forhold til intern revisors arbejdsbetingelser. Endvidere blev opgaveafgrænsning mellem controller funktion, intern revisor og ekstern revisor behandlet. Nye attestationsydelser i form af revision af grønne regnskaber og vidensregnskaber blev omtalt. Grundlaget og formålet med intern revision blev perspektiveret ved omtale af begrebet Corporate Governance samt COSO rapporten.

Kursusunderviserne havde ved udvalget af emner på den ene side sikret, at kursusedtagerne blev præsenteret for et udvalg af relevant revisionsmetodik og på den anden side, at de blev orienteret om den vigtige proces, der vedrører overvejelserne om, hvad intern revisors rolle kan blive i fremtiden. Kursusunderviserne mangeårige revisorerfaringer kunne kursisterne også fornøje sig over, når formidlingen af stoffet blev garneret med anekdoter og personlige vinkler på nogle af de mere værdiladede spørgsmål.

I kurset var indlagt en case, et rollespil mellem revisorteam og revisionschefen, om evaluering af forløbet omkring gennemførelse af nogle større revisionsopgaver. Denne lejlighed benyttede flere af kursisterne til at vise nye og ukendte talenter, hvilket udover det faglige også bidrog til det underholdningsmæssige udbytte.

Kursusmaterialet bevarer, som det jo ofte sker, kun en lidt tør dokumentation af et kursusforløb. Underviserne har valgt at lade det trykte materiale være uddrag af diverse bekendtgørelser/instrukser og egne bearbejdede oversigter over nogle af de behandlede emner. Dette materiale kan næppe læses med udbytte, uden at man har været på kurset. På den anden side har man i nogle tilfælde hurtig adgang til nyttig faktuel information på oversigtsform.

Kursusedtagerne mødte med vidt forskellige erfaringer inden for (intern) revision. Med underviserne medvirken blev alle kursisterne inddraget i aktiviteterne og gennem dialog og debat blev det til et par underholdende og nyttige kursusdage.

Det er ikke min opfattelse, at modul 1 og 2 er koblet sammen på en måde, der kræver, at man tager modul 1 før modul 2, snarere at de to grundkursusmoduler supplerer hinanden som en nyttig introduktion til intern revision. Kursusunderviserne er gengangere fra modul 1. De er statsautoriserede revisorer, den ene fra Aalborg Universitet, den anden fra Handelshøjskolen i København og tilsammen dækkede de godt de præsenterede emner.

ERFA-grupper

Foreningen hører gerne om interesse for oprettelse af ERFA-grupper, og vil så kunne bistå med oprettelsen.

**Henvendelse kan ske til:
Pui Fong Yau på telefon 4442 1149 eller e-mail
pfv@novonordisk.com**

Erfagruppe vedrørende revision af finansielle instrumenter

Som bekendt er finansielle instrumenter et komplekst område i en virksomhed, og revision heraf kan være en jungle. Skulle nogen være interesserede i at deltage i erfaringsudveksling vedrørende revision af finansielle instrumenter vil redaktionen hermed gerne tage initiativ hertil.

Kontakt Louise Claudi Nørregaard, Intern Revision, Nykredit på e-mail lcw@nykredit.dk

Nyt fra ERFA-gruppen om COSO, Risk assessment/Risk management

Af Pui Fong Yau, Novo Nordisk A/S

ERFA-gruppen for erfaringsudveksling indenfor Intern revision og værktøjer/approach som COSO, Risk assessment/Risk management blev etableret i begyndelsen af september måned. ERFA-gruppen omfatter p.t. 18 medlemmer. Af praktiske årsager (pladshensyn) har vi besluttet at begrænse ERFA-gruppens størrelse til ca. 20 personer. Der afholdes møder hver anden måned, og vi har lagt mødekalender for det næste halve år frem. Indtil videre har vi afholdt 2 møder, hvor vi bl.a. fik fastlagt vor formålsparagraf, lavet et idekatalog for de emner, som vi gerne vil gå i dybden med, og udvekslet/diskuteret nogle af vore synspunkter omkring intern revisions rolle. Det sidstnævnte blev suppleret med en præsentation fra en af the Big Five revisionsfirmaerne, om hvordan de ser på intern revisors rolle nu og i fremtiden.

Illustration©MadsBerg2000

Nyt fra ERFA-gruppen vedrørende finansielle instrumenter

Af Louise Claudi Nørregaard, Nykredit A/S

Det er med stor glæde at jeg kan meddele, at gruppen for erfaringsudveksling vedrørende finansielle instrumenter endelig har set dagens lys. Gruppen består af 6 medlemmer, så der er stadig plads til flere, vi ser meget gerne, at gruppen bliver større, så vi kan trække på erfaring fra flere. Vi ser frem til at kunne udveksle erfaring og skabe et diskussionsforum, som alle kan få gavn af.

Det første møde skal afholdes i løbet af marts 2002 og vil være af en dags varighed. Vi vil inden mødet få fastsat en dagsorden for dagens forløb.

Information fra IIA i Orlando

[IIA Inc. konferencer](#)

Der afholdes en række IIA Inc. konferencer og kurser i USA. Information herom kan ses på internettet:

http://www.theiaa.org/iaa/conferences_category.cfm

The IIA's 2002 International Conference:

A Monumental Experience

Washington, D.C.

June 23-26, 2002

Nye IIA standarder gældende fra 1.1.2002

Af Pui Fong Yau, Novo Nordisk A/S

De nye IIA standarder træder i kraft fra 1. januar 2002. De hidtidige standarder i "the Red Book" kan fortsat anvendes resten af året ud.

De nye IIA standarder blev udgivet i årets løb (2001) i trykt udgave og består af følgende komponenter:

- Nye standarder (for assurance services) med ikrafttrædelsesdato den 1. januar 2002.
- Nye Code of Ethics, som blev godkendt af IIA Board of Directors den 17. juni 2000.
- Omnibus Practice Advisories, som omfatter alle Practice Advisories frem til 21. juni 2001.

En betydelig del af de vejledninger, der var indeholdt i "the Red Book" er blevet konverteret til Practice Advisories.

Baggrunden for ændringen

I juni 1999 vedtog IIA's Board of Directors en ny definition af Intern revision og en ny Professional Practice Framework. Begge dele skyldtes, at IIA's Guidance Task Force, som var nedsat for at undersøge tilstrækkeligheden af de eksisterende standarder m.v., var nået frem til den konklusion, at der var et betydeligt "gap" mellem de eksisterende vejledninger i forhold til nuværende praksis, og at der var behov for en ny Framework for at bringe professionen videre ind i det 21. århundrede.

Når udviklingen af det nye Framework bliver færdiggjort vil der være 3 kategorier af "guidance" tilgængelige for professionen:

- Ethics and Standards, som er obligatoriske standarder.
- Practice Advisories, som er ikke obligatoriske vejledninger.
- Development & Practice Aids, som er ikke obligatoriske "hjælpeværktøjer" i form af undervisningsmateriale, håndbøger m.v.

Udgivelsen af de nye IIA standarder i 2001 er det første led i denne udviklingsfase.

IIA har siden da udviklet nye "Implementation Standards for Consulting services", som først er blevet frigivet for nylig (i oktober måned). Disse træder i kraft fra 1. juli 2002.

Herudover er der udgivet flere Practice Advisories (i september/oktober), og flere andre er under udarbejdelse. Samme forhold gør sig gældende for Development & Practice Aids.

Ny definition af intern revision

Den nye definition af Intern revision har fået integreret koncepter fra risk management, control, og governance modeller som COSO, CoCo og Cadbury. Den nye definition har fået følgende ændrede ordlyd:

- "Internal auditing is an independent, objective assurance and consulting activity designed to add value and improve an organisations operations. It helps an organisation accomplish its objectives by bringing a systematic, disciplined approach to evaluate and improve the effectiveness of risk management, control, and governance processes".

Ændrede begreber/terminologi

En del begreber/terminologi er ændret, f.eks. erstatter "chief audit executive (CAE)" den gamle betegnelse "director of internal auditing", og "Board" har afløst "Audit committee".

Der er tilføjet flere nye "afsnit" i standarderne bl.a. vedrørende uafhængighed/objektivitet og flere andre forhold.

Hvor kan jeg læse de nye standarder m.v.?

På IIA USA's hjemmeside www.theiia.org under Guidance er der åben læseadgang for alle til følgende:

- De nye Standarder for både assurance og consulting engagements.
- Den nye definition af Intern revision.
- Code of ethics.
- Development and Practice Aids.

Practices Advisories er forbeholdt IIA medlemmer, og læseadgang hertil kræver indtastning af både medlemsnummer og et password (begge fremgår af medlemskortet fra IIA, USA).

Hvordan holder jeg mig ajour omkring nyheder på området?

På samme hjemmeside www.theiia.org under Guidance kan man finde nyheder omkring nye udgivelser og igangværende tiltag under følgende overskrifter:

- IIA Standards and Code of Ethics
- IIA Practice Advisories
- IIA Development and Practice Aids
- Guidance from other organisations.

Hvor kan jeg købe de nye standarder?

De nye IIA standarder kan købes enten i trykt udgave eller som CD-rom direkte fra IIA Bookstore på IIA

USA's hjemmeside www.theiia.org under Publications.

Den trykte udgave koster p.t. henholdsvis USD 25 for medlemmer og USD 50 for ikke-medlemmer. CD-rom udgaven koster p.t. henholdsvis USD 35 for medlemmer og USD 55 for ikke-medlemmer.

IIA Bookstore tillægger ca. 30% (af købsprisen) i porto/ekspeditionsgebyr.

Der er dog en opdateret udgave af de nye standarder undervejs, som forventes udgivet i januar 2002. Denne forventes udvidet med de nye standarder for Consulting og Practice Advisories frem til 1. december 2001.

De nye standarder kan også bestilles ved henvendelse til IIA i Danmark, på e-mail bcc@post.dk

Illustration©MadsBerg2000

Beredskab mod terror virksomhed

Kan virksomhedens beredskab modstå et terrorangreb ???

Af Esben Skau, Danske Bank, Revision IT

Begivenhederne tirsdag den 11. september 2001 har trukket dybe spor i bevidstheden hos virksomhedsledere verden over. På mange direktionsgange har man ganske givet stillet sig selv følgende spørgsmål:

- Kan min virksomhed også blive ramt af en terrorhandling med det resultat, at vi er "out of business" med ét slag ?
- Er beredskabet i min virksomhed tilstrækkeligt til at modstå et terrorangreb ?

I nyhedsmedierne er en række virksomhedsledere citeret for, at deres beredskab er på plads, og at det kan modstå ethvert angreb. Andre udtrykker sig i lidt mere forsigtige vendinger og oplyser, at deres virksomhed er i gang med at kortlægge den aktuelle sårbarhed over for et potentielt terrorangreb.

Uanset hvor positivt der meldes ud til offentligheden, så tror jeg, at hovedparten af virksomheder reelt befinder sig i en situation, hvor følgende udsagn har en ganske høj sandhedsværdi:

Virksomhedens katastrofeberedskab er tilrettelagt ud fra en målsætning om at mindske risikoen for udfald af vigtige forretningsfunktioner, herunder IT-leverancer, i tilfælde af hændelige begivenheder som brand, vandskade, svigtende forsyninger og lignende. Katastrofeberedskabet vil også i et vist omfang kunne modvirke følgerne af en bevidst planlagt terrorhandling, men beredskabet er generelt ikke tilrettelagt ud fra en sådan forudsætning. Hvis beredskabet skal tage højde for sådanne forhold, vil det kræve en gennemgribende revidering.

Hvad bør man som virksomhedsleder gøre, hvis man må erkende, at ovennævnte udsagn passer på den virksomhed man leder. Og hvad bør man som intern revisor gøre, hvis man i denne situation er ansvarlig for at revidere virksomhedens kontrolmiljø og erklære sig herom ?

Ja, der vil formentlig være god fornuft i at bevare roen og begge ben solidt plantet på jorden...

Selv om der næppe er nogen tvivl om, at begivenhederne den 11. september 2001 har medført en markant forrykkelse af de fleste menneskers trusselsbillede i relation til terrorhandlinger, bør man ikke gå i panik og iværksætte en masse hurtige foranstaltninger.

På den anden side bør man heller ikke stikke blå i øjnene på sig selv og bilde sig ind, at truslen om en terrorhandling er ren utopi. Begivenhederne har vist, at bevidst planlagte terrorhandlinger er noget, man er nødt til at forholde sig konkret til, fordi det scenarium, ingen tidligere troede muligt, nu har vist sig at kunne rumme en reel trussel.

Kortlæg virksomhedens trusselsbillede.

Den kompetente virksomhedsledelse vil allerede have sørget for at etablere et katastrofeberedskab, som målrettet afspejler det trusselsbillede, der gælder for virksomheden. Men efter min opfattelse er der nu opstået en situation, hvor der er behov for revurdere dette trusselsbillede i lyset af de terrorhandlinger, vi har været vidne til.

For de fleste virksomheder betyder det ikke, at man nu skal til at kalkulere risikoen for, at islamiske fundamentalister kaprer et fly og styrer det ind i ens domicil ejendom. Der kan imidlertid være en række andre potentielle trusler for bevidst planlagte terrorhandlinger, som man er nødt til at forholde sig til. I denne proces er det vigtigt, at man forsøger at skyde sig ind på de risici/trusler, der dels er reelle i forhold til den pågældende virksomhed, og dels har en væsentlig konsekvens for virksomheden, hvis truslen skulle blive aktuel. Desuden er det vigtigt, at en trussel ikke blot "fejles af bordet" med den begrundelse, at "det sker ikke for os".

De risici/trusler, man i denne forbindelse skal forholde sig til, vil være individuelle for den enkelte virksomhed og kan faktisk afvige markant fra virksomhed til virksomhed. Men som et eksempel på en risiko/trussel af mere generel karakter kan nævnes den fysiske adgang til en virksomheds vitale områder.

De personer, der har fysisk adgang til en virksomheds vitale områder, udgør en potentiel trussel. Det gælder ikke kun virksomhedens egne medarbejdere, men også eksterne leverandører, herunder rengøringspersonale og konsulenter, der kan være givet adgang uden følgeskab med andre.

Den enkelte virksomhed er nødt til at gøre op, om eksempelvis de procedurer for adgangskontrol man hidtil har fulgt, er tilstrækkelige til at forebygge bevidst planlagte terrorhandlinger. På denne måde bør alle relevante trusler mod den enkelte, specifikke virksomhed gøres til genstand for fornyet overvejelse i lyset af truslen om terror.

Som intern revisor bør man på tilsvarende måde gennemføre en trusselsanalyse - eller eventuelt gennemgå

virksomhedens - for at opnå sin egen begrundede overbevisning om effektiviteten af terrorberedskabet. Resultatet af revisors analyse bør naturligvis rapporteres til ledelsen, da revisors uafhængige konklusion udgør et værdifuldt bidrag som beslutningsgrundlag for ledelsen.

Etabler et beredskab, der matcher trusselsbilledet.

Når de enkelte, relevante trusler mod virksomheden er kortlagt, bliver næste skridt at etablere det beredskab, der matcher trusselsbilledet og forebygger truslerne på den mest optimale måde.

Når der er tale om kontrolforanstaltninger mod bevidst planlagte terrorhandlinger, er det imidlertid vigtigt at være opmærksom på, at kontrollerne ofte vil være en del sværere at tilrettelægge, end hvis der er tale om kontrolforanstaltninger mod hændelige fejl/uheld. Dette er en konsekvens af, at kontrolforanstaltninger, der skal kunne virke effektivt mod terrorhandlinger, også skal være i stand til at tage højde for den særlige risiko, der ligger i muligheden for lang tids minutios planlægning af kontrollens omgøelse.

Når truslen om terror mod en virksomheds helt vitale områder kommer fra medarbejderside, er det desuden nødvendigt at genoverveje, om det hyppigt benyttede kontrolprincip "to-i-forening" er tilstrækkeligt. Dette kontrolprincip har siden tidernes morgen været flittigt anvendt som et effektivt værn mod en lang række trusler. Men man er nødt til at spørge sig selv, om princippet har den nødvendige effekt, når der er tale om at skulle kunne forebygge bevidst planlagte terrorhandlinger på områder, som er vitale for virksomhedens fortsatte eksistens.

Uanset om potentielle trusler om terror kommer udefra eller fra virksomhedens medarbejdere, kan det ofte vise sig umuligt at etablere en forebyggende kontrol, som giver 100% sikkerhed mod terrorhandlinger på et givet område. Og ofte vil en kontrol, der giver en høj grad af sikkerhed, samtidig være meget ressourcekrævende (læs omkostningstung) at etablere.

Det ønskede sikkerhedsniveau skal altid sættes i relation til en cost-benefit betragtning, også selv om der er tale om kontrolforanstaltninger til forebyggelse af terrorhandlinger. Sagt på en anden måde skal de ressourcekrævende kontroller mod terror alene etableres på områder, hvor det virkelig batter noget.

Som anført ovenfor, tror jeg, at en række virksomheder bliver nødt til at erkende, at det ikke er realistisk at opbygge et fuldstændig skudsikkert terrorberedskab. Eksempelvis vil det i en række situationer være nød-

vendigt at acceptere visse risici i forbindelse med ansættelsesforhold. Blandt andet kan det være svært at sikre sig endegyldigt mod, at der under håndtering af sikkerhedskopieringen af en virksomheds vitale data kan gennemføres bevidst manipulation, som kan føre til tab af såvel produktionsdata som sikkerhedskopier.

Selv om det ikke er muligt eller økonomisk forsvarligt at etablere en forebyggende kontrol, der giver 100% sikkerhed på et givet område, er arbejdet med at gennemføre en trusselsanalyse ingenlunde spildt. For alt andet lige vil den ledelsesmæssige fokus på virksomhedens kontrolniveau medvirke til at styrke niveauet.

Danske Banks
revisionsafdeling søger
medarbejdere til flere af
vores revisionsområder

Læs mere på www.danskebank.dk/job

Danske Bank

Den nye Årsregnskabslov

Den nye Årsregnskabslov - krav om mere fremadrettede og informative årsrapporter

Af statsautoriseret revisor Søren Kok Olsen, KPMG.

I maj 2001 blev den nye årsregnskabslov vedtaget af Folketinget. Loven, der vil omfatte alle danske erhvervsdrivende virksomheder, bortset fra finansielle virksomheder og virksomheder omfattet af statens og kommunernes regnskabsregulering, vil være gældende for regnskabsår, der starter den 1. januar 2002 og senere.

Den nye årsregnskabslov introducerer det værdibaserede regnskabskoncept, der fokuserer på at måle (værdiansætte) virksomhedens reelle værdier. Dette betyder, at flere transaktioner og begivenheder fremover skal indregnes i balancen, samt at disse i højere grad end tidligere skal måles til dagsværdier frem for historiske kostpriser. Resultatopgørelsen bliver i højere grad et residual, hvor ændringerne i markedsværdier bliver placeret.

Den nye årsregnskabslov er trods 170 paragraffer en rammelov, der skal udfyldes med regnskabsstandarder, som vil få samme juridiske status som selve loven. Der skal i denne forbindelse etableres en standardudstedende organisation enten i privat eller i offentligt regi, der skal forestå udarbejdelsen af de kommende regnskabsstandarder.

Formålet med den nye årsregnskabslov

Formålet med den nye årsregnskabslov er blandt andet at sikre, at årsregnskaberne bliver mere tidssvarende ved blandt andet at lægge vægt på virksomhedens reelle værdier (dagsværdier) og mere information til omverdenen.

Loven viderefører i moderniseret form væsentlige dele af de nugældende regler på regnskabsområdet. Loven indeholder endvidere en række nye oplysningskrav, reducerer antallet af valgmuligheder, og præciserer blandt andet, hvordan aktiver og forpligtelser skal værdiansættes.

Byggeklodsmodellen

For at gøre loven mere overskuelig indføres der en ny struktur i årsregnskabsloven, kaldet "byggeklodsmodellen", hvorefter virksomhederne inddeles i fire regnskabsklasser, A til D, afhængigt af juridisk struktur samt af virksomhedernes størrelse. Regnskabskravene

er mindst for virksomheder i klasse A og størst for virksomheder i klasse D.

Størrelsesgrænserne fremgår af tabel 1.

Tabel 1

	Klasse A		Klasse B ¹	Klasse C		Klasse D
	Personlige virksomheder	Helt små virksomheder, omfattet af LEV	Små virksomheder	Mellemstore virksomheder	Store virksomheder	Børsnoterede og statslige aktieselskaber
Balancesum	Alle uanset størrelse	0 - 4 mio. DKK	0 - 20 mio. DKK	20 - 75 mio. DKK	> 75 mio. DKK	Alle uanset størrelse
Nettoomsætning		0 - 10 mio. DKK	0 - 40 mio. DKK	40 - 150 mio. DKK	> 150 mio. DKK	
Antal ansatte		0 - 10	0 - 50	50 - 250	> 250	

Note 1: Klasse B gælder ikke for helt små virksomheder omfattet af "Lov om erhvervsdrivende virksomheder".

Note 2: Virksomhederne skal overstige henholdsvis ikke længere overstige mindst to af størrelsesgrænserne i to på hinanden følgende regnskabsår, førend der skiftes regnskabsklasse.

Personligt ejede virksomheder bliver som noget nyt omfattet af lovens regnskabsklasse A.

Der er tale om en betinget regnskabspligt, idet der kun er krav om udarbejdelse af en årsrapport, hvis virksomheden skal anvende denne for en bredere kreds uden for virksomheden.

Reglerne i den nye årsregnskabslov for virksomheder i regnskabsklasse A svarer i øvrigt stort set til de gældende bestemmelser i bogføringsloven, bortset fra nye krav om en ledespåtegning, en mere indgående beskrivelse af anvendt regnskabspraksis samt udvidede krav til noterne.

Klasse A virksomheder vil i øvrigt ikke blive behandlet i denne artikel.

Loven er bygget op således, at en virksomhed i en regnskabsklasse som minimum skal følge reglerne i den pågældende regnskabsklasse samt reglerne i de foregående regnskabsklasser. En virksomhed kan endvidere vælge at følge en eller flere bestemmelser i en højere regnskabsklasse, hvis dette sker systematisk og konsekvent og hvis der sker oplysning herom i årsrapporten.

Grundlæggende krav til årsrapporten

I den gældende årsregnskabslov er det kun den finansielle del af årsregnskabet, dvs. resultatopgørelse, ba-

lance og noter, der er omfattet af det retvisende billede.

Som noget nyt kræves, at hele årsrapporten skal give et retvisende billede af virksomhedens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultat. Dette betyder, at ledelsesberetningen og eventuelle supplerende beretninger tillige skal give et retvisende billede.

For at årsrapporten kan opfylde sit formål om et retvisende billede, skal årsrapporten give *relevant, pålidelig samt sammenlignelig* information.

Herudover skal årsrapporten opfylde nogle grundlæggende forudsætninger (tidligere regnskabsprincipper), som er gældende for alle regnskabsklasser. Disse forudsætninger er nødvendige for, at årsrapporten kan opfylde sit formål om et retvisende billede. De grundlæggende forudsætninger, som i det væsentligste er uændrede i forhold til den gældende årsregnskabslov, er følgende:

- Klarhed:** Årsrapporten skal udarbejdes på en klar og overskuelig måde.
- **Substans:** Der skal tages hensyn til de reelle forhold frem for formaliteter uden reelt indhold.
- **Væsentlighed:** Alle relevante forhold skal indgå i årsrapporten, medmindre de er ubetydelige. Anses flere ubetydelige forhold tilsammen for at

- være betydelige, skal de dog indgå.
- **Going concern:** Driften af en aktivitet formodes at fortsætte, medmindre den ikke skal eller ikke antages at kunne fortsætte. Afvikles en aktivitet, skal klassifikation og opstilling samt indregning og måling tilpasses med denne afvikling.
  - **Neutralitet:** Enhver værdiændring skal vises, uanset indvirkningen på egenkapital og resultatopgørelse.
  - **Periodisering:** Transaktioner, begivenheder og værdiændringer skal indregnes, når de indtræffer, uanset tidspunktet for betaling.
  - **Konsistens:** Indregningsmetoder og målegrundlag skal anvendes ensartet på samme kategori af forhold.
  - **Bruttoværdi:** Hver transaktion, begivenhed og værdiændring skal indregnes og måles hver for sig, ligesom de enkelte forhold ikke må modregnes med hinanden.
  - **Kontinuitet:** Primobalancen for regnskabsåret skal svare til ultimobalancen for det foregående regnskabsår (formel kontinuitet), og regnskabsår, opstilling og klassifikation, indregning og måling m.v. må som udgangspunkt ikke ændres fra år til år (reel kontinuitet).

Neutralitetskravet, hvorefter virksomhedens praksis og skøn over værdier ikke må være afhængige af årets resultat og egenkapital, erstatter delvis forsigtighedsprincippet i den gældende Årsregnskabslov.

Forsigtighedsprincippet, der herefter får en mindre fremtrædende rolle end tidligere, har hidtil været et af de mest fremtrædende principper, der bl.a. har haft til formål at beskytte regnskabsbrugere mod for optimistiske vurderinger.

Årsrapportens indhold

Årsrapporten skal fremover indeholde følgende elementer:

	Regnskabsklasse		
	B	C	D
Ledelsespåtegning	Ja (nyt)	Ja (nyt)	Ja (nyt)
Ledelsesberetning	Ja (nyt)	Ja	Ja

Revisionspåtegning	Ja	Ja	Ja
Anvendt regnskabspraksis	Ja	Ja	Ja
Resultatopgørelse	Ja	Ja	Ja
Balance	Ja	Ja	Ja
Pengestrømsopgørelse		Ja (nyt)	Ja
Egenkapitalopgørelse	Ja (nyt)	Ja (nyt)	Ja (nyt)
Noter	Ja	Ja	Ja
Eventuelle supplerende beretninger	Frivillige		

I forhold til den gældende årsregnskabslov, skal der som noget nyt udarbejdes en:

- Ledelsespåtegning
- Ledelsesberetning (nyt for klasse B virksomheder)
- Pengestrømsopgørelse (ej krav for klasse B virksomheder men nyt for klasse C virksomheder)
- Egenkapitalopgørelse, der viser de enkelte poster i egenkapitalen primo og ultimo samt udviklingen heri. Egenkapitalopgørelsen kan alternativt vises som en del af noterne.

Herudover kan virksomhederne som noget nyt indarbejde supplerende beretninger, som en del af årsrapporten. Supplerende beretninger kan eksempelvis være beretninger om viden, miljø eller etiske forhold m.v.

Hvis der aflægges koncernregnskab skal dette som minimum aflægges efter reglerne i regnskabsklasse C regler.

Ledelsespåtegning

Som noget nyt er der krav om, at medlemmerne af de ansvarlige ledelsesorganer i tilknytning til deres underskrift på årsrapporten skal afgive en påtegning, hvori de skal erklære, at årsrapporten efter ledelsens opfattelse er aflagt i overensstemmelse med lovgivningen (og eventuelle regnskabsstandarder) og at årsrapporten giver et retvisende billede af virksomhedens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultat.

Er der indarbejdet supplerende beretninger som en del af årsrapporten, skal ledelsen ligeledes i ledelsespåtegningen erklære, at disse efter ledelsens opfattelse giver et retvisende billede "indenfor rammerne af almindelige anerkendte retningslinier for sådanne beretninger".

Kravet om en ledelsespåtegning er kun en præcisering og tydeliggørelse af ledelsens ansvar for regnskabsaflæggelsen. Ansvarret ændres således ikke i forhold til det, der er gældende i dag.

Ledelsesberetningen

I den gældende årsregnskabslov er der ikke krav om udarbejdelse af en ledelsesberetning i årsrapporten for klasse B virksomheder. I den nye årsregnskabslov er der krav om en ledelsesberetning for klasse B virksomheder, der som minimum skal omfatte en:

- Beskrivelse af virksomhedens hovedaktiviteter
- Beskrivelse af usikkerhed ved indregning eller måling, så vidt muligt med beløbsangivelse
- Beskrivelse af usædvanlige forhold, der påvirker indregningen eller målingen, så vidt muligt med beløbsangivelse
- Redegørelse for udviklingen i virksomhedens aktiviteter og økonomiske forhold
- Omtale af betydningsfulde hændelser, som er indtruffet efter regnskabsårets afslutning.

Den gældende årsregnskabslovs krav om omtale af virksomhedens forventede udvikling og eventuelle filialer i udlandet ikke medtaget i loven for klasse B virksomheder, men er først krav for virksomheder i regnskabsklasse C og D.

Klasse C og D virksomheder skal herudover i ledelsesberetningen indeholde en:

- Beskrivelse af virksomhedens videnressourcer, hvis de er af særlig betydning for den fremtidige indtjening
- Beskrivelse af påvirkning af miljøet samt foranstaltninger til forebyggelse af skader herpå

- Beskrivelse af virksomhedens forventede udvikling, herunder særlige forudsætninger og usikre faktorer, ledelsen har lagt til grund for beskrivelsen
- Beskrivelse af de særlige risici udover almindeligt forekommende risici indenfor virksomhedens branche, herunder forretningsmæssige og finansielle risici, som virksomheden kan påvirkes af
- Beskrivelse af forsknings- og udviklingsaktiviteter i eller for virksomheden
- Omtale af filialer i udlandet
- 5 års hoved- og nøgletaloversigt. Hovedtallene skal omfatte årets nettoomsætning, resultat af ordinær primær drift, resultat af finansielle poster, resultat af ekstraordinære poster, årets resultat, balancesum, investeringer i materielle anlægsaktiver, egenkapital. Nøgletallene skal omfatte de nøgletal, som efter virksomhedens forhold er nødvendige

Endvidere skal *klasse D virksomheder* oplyse om:

- Opfølgning på tidligere udmeldte forventninger om udvikling og begrunde afvigelser i resultatet i forhold hertil
- De ledelseshverv, som selskabets bestyrelses- og direktionsmedlemmer beklæder i andre danske aktie-selskaber, bortset fra ledelseshverv i egne 100%-ejede datterselskaber.

Indregning og måling

Den nye årsregnskabslov introducerer væsentlige ny-skabelser vedrørende indregning og måling. De væsentligste ændringer for *klasse B virksomheder* er følgende:

Regnskabspost	Regnskabsmæssig behandling
<i>Resultatopgørelsen</i>	
Indregning	Flere poster skal indregnes i resultatopgørelsen.
Igangværende arbejder for fremmed regning	Skal indregnes efter produktionsprincippet. Faktureringsprincippet kan ikke længere anvendes.
Ekstraordinære poster	Der sker en indsnævring i indholdet af ekstraordinære poster, således at det blandt andet kun er forhold, virksomheden ikke har haft indflydelse på, der kan indregnes som ekstraordinær.
<i>Immaterielle aktiver</i>	
Erhvervede immaterielle aktiver	Skal indregnes som aktiver i balancen og afskrives over den økonomiske levetid.
Koncerngoodwill	Skal indregnes som aktiv i balancen og afskrives over den

	økonomiske levetid. Det er ikke længere muligt at straks-afskrive koncerngoodwill direkte over egenkapitalen.
<i>Materielle anlægsaktiver</i>	
Virksomheder med hovedaktivitet indenfor investeringsejendomme, råstoffer eller lignende værdier	Skal måle aktiver og dermed forbundne finansielle forpligtelser til dagsværdi og værdireguleringer indregnes i resultatopgørelsen.
<i>Finansielt leasede aktiver</i>	
Finansielt leasede aktiver og forpligtelser	Skal indregnes i balancen som om virksomheden ejede disse aktiver. Den modsvarende leasingydelse indregnes som en gældforpligtelse.
<i>Finansielle aktiver og forpligtelser</i>	
Finansielle aktiver og forpligtelser som: <ul style="list-style-type: none"> ■ Indgår i en handelsbeholdning, ■ er afledte finansielle instrumenter (dvs. terminsforretninger, optioner m.v.) eller ■ ikke beholdes til udløb 	Skal indregnes til dagsværdi og værdireguleringer indregnes i resultatopgørelsen. Dette indebærer eksempelvis, at børsnoterede værdipapirer optages til kursværdi. Unoterede værdipapirer opgøres ofte til en beregnet dagsværdi baseret på veldokumenterede værdiansættelsesmetoder.
Finansielle aktiver og forpligtelser som er: <ul style="list-style-type: none"> ■ udlån og tilgodehavender, der hidrører fra virksomhedens egne aktiviteter, eller ■ øvrige finansielle aktiver og gældsforpligtelser, som holdes til udløb 	Skal opgøres til amortiseret kostpris. Dette indebærer eksempelvis, at kurstab og andre lignende omkostninger opstået på erhvervelsestidspunktet, skal resultatføres systematisk over løbetiden.
Finansielle sikringstransaktioner	Skal altid indregnes i balancen og måles til dagsværdi. Indregning i resultatopgørelsen skal først ske samtidig med det sikrede.
<i>Egne kapitalandele</i>	
Egne kapitalandele	Skal indregnes som udgangspunkt direkte på egenkapitalen, men kan fortsat indregnes til kostpris uden mulighed for opskrivning.
<i>Egenkapitalen</i>	
Forslag til udbytte for regnskabsåret	Skal indregnes og vises særskilt i egenkapitalen. Dvs. beløbet skal som udgangspunkt ikke afsættes som en forpligtelse. (Dog fortsat mulighed herfor)
<i>Hensatte forpligtelser, herunder udskudt skat</i>	
Udskudt skat og skatteaktiver	Skal indregnes efter den balanceorienterede gældsmetode. Dette betyder, at udskudt skat skal indregnes som en forpligtelse. Udskudte skatteaktiver skal indregnes under aktiver i det omfang, det forventes, at aktivet kan udnyttes.
Hensatte forpligtelser	Kun forpligtelser, som er en nuværende pligt og resultat af tidligere begivenheder, og som forventes at resultere i et træk på virksomhedens økonomiske ressourcer kan og skal indregnes som en hensat forpligtelse. Kravene til eksempelvis omstruktureringshensættelser skærpes hermed betydeligt.

Følgende nyskabelser er ikke krav for virksomheder i regnskabsklasse B, men alene krav for *klasse C og D virksomheder*:

- Omkostninger til udviklingsprojekter vedrørende produkter, som virksomheden agter at fremstille m.v., skal indregnes som aktiver og afskrives over den økonomiske levetid

- Kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder skal måles til indre værdi i moderselskabsregnskabet
- Indirekte produktionsomkostninger (IPO) på egen fremstillede varebeholdninger og anlægsaktiver skal indregnes i kostprisen

Særligt de nye krav om indregning af IPO på egenfremstillede aktiver, indregning af udviklingsprojekter som aktiver i balancen, indregning og måling af finansielle aktiver og forpligtelser til amortiseret kostpriser og dagsværdier samt indregning af finansielle leasingkontrakter i balancen forventes at få stor betydning på såvel regnskabsaflæggelsen som de bagvedliggende forretningsgange og rapporteringsprocedurer.

Alle værdireguleringer skal som udgangspunkt indgå i resultatopgørelsen. Undtaget herfra er dog følgende forhold, som i stedet for skal indregnes direkte på egenkapitalen:

- Ændringer i anvendt regnskabspraksis og som følge af rettelser af fundamentale fejl
- Opskrivninger på materielle anlægsaktiver og tilbageførsel af opskrivninger
- Indtægter og omkostninger ved køb og salg af egne kapitalandele
- Valutakursregulering af selvstændige udenlandske enheder
- Reguleringer af dagsværdier på sikringstransaktioner, indgået til sikring af fremtidige transaktioner i fremmed valuta. Disse reguleringer skal først indregnes i resultatopgørelsen samtidig med det sikrede.

Noter i årsrapporten

Kravene til indholdet af noterne for virksomheder i regnskabsklasse B skærpes på følgende områder:

- Specifikation af bevægelser på virksomhedskapitalen for året og de fire foregående år, hvis der har været bevægelser på posten i denne periode
- Udvidede oplysninger om nærtstående parter som virksomheden har bestemmende indflydelse på samt oplysning og transaktioner med nærtstående parter som virksomheden har enten bestemmende eller betydelig indflydelse på
- Oplysning om incitamentsprogrammer til ledelsesmedlemmer
- Oplysning om indregnede aktiver, der ikke ejes af virksomheden (typisk finansielt leasede aktiver)
- Oplysning om virksomhedens eventualaktiver.

Ud over notekravene for virksomheder i regnskabsklasse B, der tillige er gældende for virksomheder i regnskabsklasse C og D, er der følgende nye notekrav for virksomheder i regnskabsklasse C og D:

- Beløbsmæssig oplysning om ophørende aktiviteter,
- Indtægter og omkostninger, der hidrører fra ændring af regnskabsmæssig skøn, skal forklares
- Store C virksomheder og alle D virksomheder skal foruden oplysninger om nettoomsætningens fordeling på aktiviteter og geografiske markeder give oplysning om hovedaktiviteternes:
  - Ordinære resultat før finansielle indtægter og omkostninger
  - Anlægsaktiver, og
  - Forpligtelser.
- Store C virksomheder og alle D virksomheder skal give oplysning om det samlede honorar for regnskabsåret til den revisionsvirksomhed, der udfører den lovpligtige revision og til revisionsvirksomhedens dattervirksomheder
- D virksomheder skal oplyse om nøjagtig ejer- eller stemmeandel for enhver, der besidder aktier i selskabet, når aktierne udgør mindst 5 % af stemmerettigheder eller pålydende værdi af aktiekapitalen, dog mindst 100.000 kr.
- D virksomheder skal for modervirksomheder oplyse, hvis ikke alle dattervirksomhedernes årsrapporter revideres af mindst en af modervirksomhedens revisorer, en af disses udenlandske samarbejdspartnere eller af en anerkendt international revisionsvirksomhed.

Supplerende beretninger

Virksomheder kan (ikke et krav) i årsrapporten fremover vælge at offentliggøre mere information af ikke-finansiel karakter som eksempelvis oplysning om virksomhedens videnressourcer og virksomhedens miljøpåvirkning eller virksomhedens etiske holdninger.

Vælger virksomheden at inkludere de supplerende beretninger i årsrapporten, er disse omfattet af general-klausulen "et retvisende billede" og de øvrige kvalitetskrav om *relevans, pålidelighed samt sammenlignelighed*. Herudover skal de grundlæggende forudsætninger så vidt muligt følges.

Det indikeres i loven, at det retvisende billede for de supplerende beretninger skal gives "indenfor rammerne af almindelige anerkendte retningslinier for sådanne

beretninger", hvilket skal ses i lyset af, at der ikke har etableret sig et teoretisk fundament og en praksis for disse beretninger, som det er gældende for den finansielle del af årsrapporten.

Der er ikke krav om revision af de supplerende beretninger, men det kræves, at ledelsen i ledelsespåtegningen også erklærer sig om disse beretninger.

Indsendelse af årsrapporten

Fremover skal årsrapporter indsendes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen "uden ugrundet ophold" efter godkendelse på generalforsamlingen, hvilket betyder, at 1 måneds fristen allerede nu er ophævet.

Herudover reduceres indsendelsesfristen til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen generelt med en måned, gældende fra og med regnskabsår, der afsluttes i år 2003.

For virksomheder i regnskabsklasse B og C betyder dette, at årsrapporten skal indsendes senest 5 måneder efter regnskabsårets udløb, mens børsnoterede virksomheder skal indsende årsrapporten senest 4 måneder efter regnskabsårets udløb.

To-revisorsystemet ophæves

To-revisorsystemet for børsnoterede virksomheder ophæves fra regnskabsår, der påbegyndes efter 1. januar 2005.

Børsnoterede virksomheder skal aflægge koncernregnskaber efter IAS fra 2005

EU Kommissionen har i foråret 2001 fremsat forslag til ny forordning, hvorefter alle europæiske børsnoterede virksomheder senest med virkning fra 2005 skal aflægge koncernregnskaber i henhold til IAS (International Accounting Standards). Det er op til de enkelte lande at beslutte, om andre end børsnoterede virksomheder tillige skal eller må udarbejdes efter IAS.

Den nye årsregnskabslov bygger på IAS, så implementeringen af IAS er gjort lettere.

Overgangsbestemmelser i den nye årsregnskabslov

En anvendelse af nye indregnings- og målingsmetoder ved overgang til den nye Årsregnskabslov er i henhold til loven en ændring af anvendt regnskabspraksis, hvilket betyder, at effekten af ændringen skal indreg-

nes på primoegenkapitalen og sammenligningstal tilpasses, som om at den ændrede regnskabspraksis altid havde været anvendt.

Den nye Årsregnskabslov indeholder visse overgangsbestemmelser vedrørende indregning og værdiansættelse af egne udviklingsprojekter og goodwill og IPO på varelagre og egenfremstillede anlægsaktiver, således at en virksomhed kan vælge at implementere indregnings- og målingsmetoder for disse poster alene med fremadrettet virkning.

Herudover er Erhvervs- og Selskabsstyrelsen bemyndiget til at indarbejde flere overgangsbestemmelser enten for visse virksomhedsklasser eller regnskabsposter for at lette overgangen til den nye årsregnskabslov.

I skrivende stund er det uvist, i hvilket omfang Erhvervs- og Selskabsstyrelsen vil udnytte denne bemyndigelse.

Virksomheder, der aflægger årsrapport efter de danske regnskabsvejledninger, kan ikke følge disse særlige overgangsbestemmelser men skal følge reglerne om anvendt regnskabspraksis i Regnskabsvejledning 3.

Dette betyder, at effekten af ændringen skal indregnes på primoegenkapitalen og sammenligningstal tilpasses, som om at den ændrede regnskabspraksis altid havde været anvendt.

Afslutning

Den nye årsregnskabslov stiller nye og større krav til de danske virksomheder, både når det drejer sig om de nye regler for indregning og måling men også når det drejer sig om de nye krav i ledelsesberetningen og noter m.v.

Regnskabsbrugere og -aflæggere m.v. skal være indstillet på, at årsrapporterne fremover vil udvise en større volatilitet i de rapporterede resultater og egenkapitaller samt at balancesummerne generelt vil blive større.

Virksomhederne må ligeledes indstille sig på, at mængden af information, der skal gives til regnskabsbrugere i bredeste forstand, vil vokse, og at retningen fra transaktionsbaserede mod værdibaserede regnskaber vil stille større krav til de løbende registreringer og interne forretningsgange.

Virksomheder anbefales allerede nu at vurdere, hvordan det sikres, at virksomhedens resultater, aktiver og passiver, pengestrømme samt øvrige forhold præsenteres mest hensigtsmæssigt efter den nye lov.

Der bør foretages en analyse af effekten af den nye årsregnskabslov samt kravene til den underliggende organisation og registreringsystemerne m.v.

Har De spørgsmål til den nye årsregnskabslov, er De velkommen til at kontakte KPMG på følgende e-mail adresse: regnskab@kpmg.dk.

Renovating the Audit Report

fra "AUDIT WIRE"

Experts examine the audit report's structure, writing style, use of graphics, and delivery method in a quest to create the ultimate contemporary audit report.

As internal auditors' roles continue to evolve in modern organizations around the globe, many practitioners have felt the need to revise their approach to audit reporting. The changing needs of audit customers and availability of new technological capabilities present an array of possibilities to consider as auditors embark on the effort to modernize their reports.

Assessing the Structure

Most audit shops have traditionally used a reporting format that typically includes an executive summary and sub-sections such as observations, conclusions, and recommendations, explains Sally Cutler, president of Word-Wrights Inc., a consulting organization that works primarily with internal auditors to provide training in written communications. Cutler argues that such reports often lack what she calls a standard architecture, or defined logic that determines what information belongs under each subhead. "This lack of standardization leads to huge variability in terms of how different parts of the same organization utilize those sections," she says. "The areas of focus, the amount of detail, and even the style auditors use to write each section vary." Cutler maintains that such inconsistency detracts from the report's effectiveness, often causing confusion, increasing the time devoted to editing and re-writing, and lengthening the review process. "Audit customers appreciate reports that consistently follow a logical pattern they've come to expect and recognize," she explains.

When determining what subheads to use in their standard report, auditors may want to consider the main purpose of the audit and the method in which they're conducting the audit. "The report should reflect both of these," explains Larry Hubbard, principal of Larry Hubbard & Associates, an auditor training company. "If the purpose of an audit is to help managers achieve their business objectives, the report should include a business objectives section that describes the group's objectives, the key risks related to meeting those objectives, the controls in place to mitigate those risks, and the results of testing the controls' effectiveness." Likewise, he continues, "If an audit group utilizes the Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) control framework, the report's structure should follow COSO's five categories of control: control environment, risk assessment, control activities, communication and information, and monitoring."

Cutler also recommends that practitioners periodically update the format of their reports to reflect auditors' evolving roles in the organization and to accom-

modate their client's changing needs. "Auditors need to look at the new definition of auditing and think about how they can align their communication with the progressive approach of their work," she says. "Also, if you're still using the same report that you were using five years ago, chances are you're providing more information than your readers want. You've got to look at conveying messages without overloading the readers with information."

Polishing Writing

The actual wording used to convey the message can also enhance the effectiveness of a report. "Auditors often use passive sentence structures and rely on flowery adjectives that dance around the issues and make their reports hard to read," observes John Klarquist, an audit manager for EDS Corporation who recently spearheaded an effort to revamp his audit shop's reports. He recommends shortening the audit report and using cleaner, more direct writing. "Auditors need to understand that the report is their legacy and the customer's only souvenir of the audit. It must be clear and easy to understand if it is to prompt action."

Cutler encourages her clients to break away from cookie-cutter writing. "If a message is always delivered with one of four or five standard sentences, it doesn't tell the reader much about the results of the audit," she says. "The executive summary particularly needs to say something meaningful and not just repeat some kind of formula language, because it's the critical part of the document that gets the widest readership."

Hubbard's experience as an auditor left him with a true appreciation for the subtle implications of specific wording. His audit group collectively decided to avoid certain phrases it deemed misleading or offensive. For example, they wouldn't write "the auditors found that reconciliations are not always performed," because this wording emphasized the auditors rather than the situation. Instead, they would simply explain the criteria and condition of controls in the particular area of the business unit.

Likewise, his audit group tried to avoid using the word "findings," which was believed to have a negative connotation. "It sounds like the auditors actually discovered something, and I'm convinced that most audits simply highlight items that management or people in the trenches already know," maintains Hubbard. Instead, his team wrote about residual risks or ineffective controls.

"'Auditee' is another word to avoid because it sounds degrading," Hubbard says. "I haven't found a manager anywhere who likes to be called an auditee. And it doesn't accurately describe the client relationship that most audit groups are trying to establish." He and his colleagues prefer the term "client" or "customer."

Incorporating Illustrations

Graphic representations of key elements can help to improve an audit report's organization, readability, and visual appeal. For example, numeric information often can be conveyed effectively in charts or tables, explains Cutler. "Ten years ago, the idea of putting a pie chart in the middle of a report was unthinkable because it took too much time," she continues. "So, auditors had a tendency to report that type of information by writing it in paragraph form. But with the technological capabilities that we have today, it's much easier, and many auditors are learning how to use graphics to communicate the information more vividly and directly."

EDS's audit department recently began using the universally recognizable stoplight icon as a method for organizing the report and highlighting critical areas of risk. Within the report, a traffic light symbol accompanies the summary write-up of each audit area. When the audit team agrees that a particular area is acceptably controlled, a green light appears beside the summary. When minor improvements are needed, the traffic light appears yellow, and a red light draws attention to areas that are unacceptably controlled. "You don't have to read a lot of text to figure out which sections need to be reviewed carefully," explains Klarquist, adding that the finalized report is sequenced so that all sections with red traffic lights appear at the beginning of the report. "The icon helps the reader to direct his or her attention to the most crucial areas."

Utilizing Technology

Many audit shops have begun delivering their reports electronically to hasten turnaround time and to provide the flexibility readers desire. "Too often, I see auditors issue their reports on paper," notes Hubbard. "Audit customers appreciate receiving an electronic version of the report so that they don't have to re-key the information when creating follow-up action reports for senior management."

"The idea that you can deliver audit results through some kind of an interface that looks more like a Web page than a document is absolutely appropriate for

some organizations," adds Cutler, who believes that Intranets will gain popularity as people become proficient in composing pages in the medium. "For example, imagine that a team of auditors has just completed the fieldwork portion of the audit. Within a couple of days, the audit client could logon to the audit department Web page and - using some kind of password protection - access the audit report."

Cutler also envisions that auditors will soon incorporate hypertext into their audit reports, sharpening the report's impact and enhancing its applicability and maneuverability. Though she doesn't know of any auditors who currently deliver their reports with hyperlinks, Cutler anticipates that this step is just around the corner. "If you're delivering the audit report via an Intranet Web page, maybe the executive summary of the report would appear onscreen with highlighted words within the text," she says, imagining the flexibility of the medium. "Clicking on the links would allow the client to access supporting documents. Depending on the organization's level of transparency, the Web page might even permit audit clients to delve into work papers and to explore the entire audit right from their desktop."

However, Cutler warns that auditors shouldn't utilize Intranet delivery just to make their reports look slick. "They should do it to make the delivery of the information faster and the messages clearer, and they should take advantage of using the layers that exist in the hypertext to move the reader through levels of information," she says. "If all they're doing is taking their existing documents, scanning them, and putting them on their Web page, that's not effective."

Getting Started

Many customer-oriented practitioners believe that revising the standard format of the audit report should be a joint process between the auditors and management. "Before auditors take a new approach to report writing, they should seek management's opinion," suggests Hubbard. "If I were going to implement any new suggestions for improving the audit reports, I'd explain to managers the purpose of our reporting and the reasons why we want to make a particular change. I wouldn't just deliver it to them as a done-deal because that may imply that we don't care what they think."

Not only is it important to obtain management's opinions, but Klarquist also recommends soliciting feedback from clients who have been "difficult" customers in the past. "Auditors should talk to the managers

who seemed particularly interested in the way the words appeared on the page," he says. "They should pick a couple of people in the organization who have been hard on their reporting, and use them as sounding boards."

Cutler agrees that soliciting client feedback is a critical step in working toward improving the value of the audit report. Even as auditors begin contemplating a revised approach to their existing reports, she advises that they consider their customers' perspective: "Auditors have to think strategically about the readers' needs, expectations, and preferences, and ultimately the report must be designed with those considerations in mind."

Illustration©MadsBerg2000

Bagsmækken

Oplysninger om Foreningen af Interne Revisorer

Foreningens adresse:

Foreningen af Interne Revisorer (IIA)
Vester Farimagsgade 31
1606 København V

☎ 3375 6400 Søren Kongsbo

☎ 3375 6402 Bente Christensen

(indmeldelser, tilmeldinger til
kurser, månedsmøder m.v.)

E-mail: bcc@post.dk

Telefax 3332 9010

☎ 3253 0989 Frede Bech Poulsen

Foreningen af Interne Revisorers bestyrelsesmedlemmer:

Søren Kongsbo (formand)	Post Danmark
Tage Rasmussen (næstformand)	Handelshøjskolen, Århus
Niels Thor Mikkelsen (kasserer)	Danske Bank
Frede Bech Poulsen (sekretær)	
Ane Marie Christensen	Nordea
Peter Birkholm Laursen	Handelshøjskolen, København
Jens Galsgaard	SamPension

Jobannoncer

Jobannoncer kan bringes i INFO.
Helsides annoncer koster 2.000 kr.
Halvsides eller mindre annoncer koster 1.000 kr.
Annonceudkast sendes til Foreningens adresse jf. ovenfor.

CIA-eksamen

Henvendelse angående CIA-eksamen samt forberedelse hertil kan rettes til Tage Rasmussen.
Der kan søges yderligere oplysninger på IIA's hjemmeside (se efterfølgende).

Oplysninger om mærkedage

Oplysninger om mærkedage bedes meddelt til:
Bente Hallberg, Post Danmark, Intern Revision
☎ 3375 6408.

Indlæg til INFO

Artikler i INFO honoreres med 3 flasker rødvin.

Anmeldelser af hjemmesider, kurser, månedsmøder m.v. honoreres med 2 flasker rødvin.

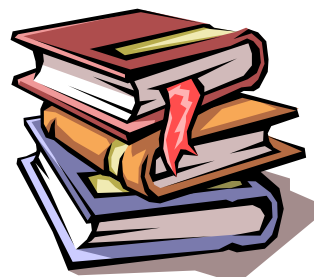
Næste nummer

Udkommer i april 2002.

Udlån**System Control & Auditability (SAC-Rapporten)**

Foreningen har et fuldstændigt eksemplar af SAC-Rapporten, som kan lånes ved henvendelse til Foreningens sekretær på ☎ 3253 0989.

Formålet er at give de medlemmer, der endnu ikke har anskaffet den, en chance for at danne sig et indtryk af den inden bestilling.

COSO rapporten (Internal Control Integrated Framework), som tidligere har været omtalt på månedsmøderne samt på kurset "Operationel Revision" kan lånes til gennemsyn, før man evt. selv vil anskaffe den fra Orlando.

Rapporten er delt op i 4 bind:

- Executive Summary (7 sider)
- Reporting to External Parties (25 sider)
- Framework (118 sider)
- Evaluation Tools (203 sider)

Henvendelse til Foreningens sekretær på

☎ 3253 0989

Oplysninger om diverse hjemmesider

IIA´ hjemmeside	www.theiaa.org Se endvidere IIA-INFO nr. 12 www.itaudit.org
IIA, DK´ hjemmeside	www.iaa.dk
IIA, UK Chapter	www.iaa.org.uk
Outsourcing	www.outsourcing.com Se endvidere IIA-INFO nr. 8
AuditNet	users.aol.com/auditnet
Fraud	users.aol.com/auditnet (derefter vælges FraudNet). Se endvidere IIA-INFO nr. 7
WebTrust	www.fsr.dk www.aicpa.org www.cica.org www.cpaWebTrust.org www.verisign.com (Her findes også en liste over WebTrust cer- tificerede virksomheder).
Anmeldte hjemmesider	www.efs.dk (INFO 13) www.retsinfo.dk (INFO 15) www.acl.com (INFO 16) www.toldskat.dk (INFO 17) www.datatilsynet.dk (INFO 18)

Illustration©MadsBerg2000

Illustration©MadsBerg2000

Indeks over artikler m.v., der er bragt i IIA-INFO, nr. 1 - 19

Emne	Forfatter	IIA- Infonr.
20 udsagn om software og dets betydning for revisionen	Nina Belcaid	8
Anmeldelse af www.acl.com	Glenn Thunø	16
Anmeldelse af www.efs.dk	Torsten Sølund	13
Anmeldelse af www.retsinfo.dk	Louise Brouer	15
Anmeldelse af www.toldskat.dk	Nina Belcaid	17
Artikel om FRAUD	Uffe Gardel	15
At skabe værdi.....	Tina Mollerup Laigaard	8
Beredskab mod terror virksomhed	Esben Skau	19
Besvigelser er en forretningsrisiko	Bjarne Frandsen	17
Besvigelser i dansk erhvervsliv	Jesper Koefoed	10
Business and auditing impacts of new technologies (SAC-rapporten)	Tina Mollerup Laigaard	6
Business Conscience	Frede Bech Poulsen	7
“Business Risk” metoden eller revisionsrisikomodel- len	Søren Munkholm Jensen	16
Certificering af eCommerce	Lars Aggergren	14
CIA eksamen / anvendelse i udlandet	Bent Erik Hansen	12
CIA eksamen / hvad kræver det	Pui Fong Yau	16
Controlling i staten	Tina Mollerup Laigaard	14
Control self-assessment	Tina Mollerup Laigaard	2
Datawarehouse	Claus Deela	10
Den nye årsregnskabslov	Søren Kok Olsen	19
Enterprise-Wide Risk Management	Morten Egelund og Jon Bløn Sørensen	15
Et eksempel på virksomhedsetik	Frede Bech Poulsen	9
Etik og intern revision	Frede Bech Poulsen	7
FraudNet	Claus Deela	7
Fremtidens interne revision	Jens Peter Thomassen	14
Fremtidig opgave for intern revisor	Thorkild Jakobsen	7
Internationalt ERFA-samarbejde	Thorkild Jakobsen	11
Internet sikkerhed	Peter Petersen	15
Intern revision / controlling - både og / hverken eller	Erik Lindeskov	7
Intern revision i Dansk Landbrugs Grovvareselskab AmbA (DLG)	Bjarne Rasmussen	4
Intern revision i forsikringsvirksomheder	Gert Stubkjær	9
Intern revision i Novo Nordisk	Pui Fong Yau	15

Intern revision i Told•Skat	Thorkild Jakobsen	4
Koncerncontrolling af udenlandske dattervirksomheder	Thomas Quistgaard Nielsen	14
Markedsføring af intern revision	Gert Stubkjær	13
Nu er det snart år 2000	Claus Deela	13
Nye IIA standarder	Pui Fong Yau	19
Nye regnskabsformer	Jens Frederiksen	12
Om at være udstationeret som intern revisor	Mikael Petersen	14
Om forandringens vinde	Thorkild Jakobsen	7
Outsourcing af IT	Claus Deela	8
PhD-afhandling: En komparativ analyse af udviklingen i international revisionsregulering med hensyn til intern kontrol og IT-revision	Peter Birkholm Laursen	16
Projektrevision	Claus Deela og Tina Mollerup Laigaard	9
Renovating the Audit Report	Sakset fra "Audit Wire"	19
Revision af homebanking systemer	Finn Morell	10
Revision i politiet	Troels Jensen	3
Revisionsvejledning 21 om besvigelser	Louise Brouer	17
Samarbejdet mellem intern og ekstern revision	Louise Claudi Westh	13
Styring af valutarisici	Joan Nielsen og Louise Claudi Westh	15
Styrkelse af den interne kontrol og resultatopfølgning i staten. Økonomistyrelsens Rådgivende Controllerfunktion	Viktor Bech Pedersen	3
Vejen til CIA eksamen	Lisbet Juul Larsen	12
Videnregnskaber	Anja Otterstrøm	12
Væsentlighed og risiko i staten	Tina Mollerup Laigaard	17
År 2000 problematik	Claus Deela	7

REDAKTIONEN ØNSKER ALLE

EN GLÆDELIG JUL

OG ET GODT NYT ÅR

Illustration©MadsBerg2000